

Tájékoztató a termékleírás módosítások elfogadásának folyamatáról

I. Jogszabályi változások

A. Új jogszabályok

A termékleírás módosítására vonatkozó szabályok 2019 januárjától két új közösségi jogszabály jelent meg.

1. A 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a borágazati eredetmegjelölésekre, földrajzi jelzésekre és hagyományos kifejezésekre vonatkozó oltalom iránti kérelmek, a kifogásolási eljárás, a használatra vonatkozó korlátozások, a termékleírások módosítása, az oltalom törlése, valamint a címkézés és a kiszerelés tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2018. október 17-i 33/2019/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet;
2. A 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a borágazati eredetmegjelölések, földrajzi jelzések és hagyományos kifejezések oltalma iránti kérelmek, a kifogásolási eljárás, a termékleírások módosításai, az oltalom alatt álló elnevezések nyilvántartása, az oltalom törlése és a szimbólumok használata tekintetében, valamint az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a megfelelő ellenőrzési rendszer tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2018. október 17-i 34/2019/EU bizottsági végrehajtási rendelet.

Az új jogszabályok alapján a termékleírások módosításának három módja van:

- uniós módosítás
- standard módosítás
- átmenetinek számító standard módosítás

Uniós módosítás esetei:

- a) az oltalom alatt álló eredetmegjelölés vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzés elnevezésének megváltozása;
- b) a szőlőből készült termékek 1308/2013/EU rendelet VII. mellékletének II. részében említett valamely kategóriájának megváltoztatását, törlését vagy új kategória hozzáadását vonja magával;
- c) potenciálisan érvénytelenítheti a termék és a termőhely közötti kapcsolatot;
- d) további korlátozásokat von magával a termék forgalmazásának tekintetében.

Azon módosítások, amelyek ezen eseteken kívül esnek, azok standard módosításnak minősülnek. Tehát a módosítás során azt kell vizsgálni, hogy az adott módosítási elem megfeleltethető-e a fenti kategória bármelyikének. Amennyiben igen, a módosítás nem tekinthető standardnak. A szabályozás alapján a c) és a d) pontok igényelnek nagyobb körültekintést. A c) pont esetében szükséges annak vizsgálata, hogy a tervezett módosítás érinti-e olyan mértékben a termőhely és a termék közötti kapcsolatot, hogy az akár meg is

szűnhetne a módosítás miatt. A d) pont esetén pedig azt kell vizsgálni, hogy a tervezett módosítás korlátozza-e a hatályos szabályozáshoz képest a forgalmazást (pl.: palackozás korlátozása, kiszerezés módjának korlátozása).

Az átmeneti módosítás olyan standard módosítás, amely a kötelező egészségügyi vagy növényegészségügyi intézkedések hatósági bevezetésének következményeként vagy az illetékes hatóságok által hivatalosan elismert természeti katasztrófákkal vagy kedvezőtlen időjárási viszonyokkal összefüggésben történő átmeneti megváltoztatására irányul.

A módosítások esetében a nemzeti eljárás csak annyiban változik, hogy a termékleírás módosítására vonatkozó kérelmen egyértelműen jelölni kell, hogy a benyújtó a módosítást milyen módosításnak tekinti. Ezen túlmenően a szükséges bizonyítékot is meg kell adni arra vonatkozóan, hogy a módosítás standard módosításnak minősül. A módosítás besorolásáról a végső döntést a tagállami hatóságnak kell meghoznia.

Gyorsabbá válik a módosítások uniós közzététele mindkét eljárásban. A standard eljárásban uniós szakasz nincs. Amennyiben a módosítás az egységes dokumentumot érinti (az e-Ambrosia rendszerben megjelentetett adatok), abban az esetben a Bizottság a módosított egységes dokumentumot az Európai Unió Hivatalos Lapjának C sorozatában teszi közzé 3 hónapon belül. Ha a módosítás az egységes dokumentumot nem érinti, abban az esetben a Bizottság az e-Ambrosia rendszerben a módosítást 3 hónapon belül megjelenteti.

A jogszabály szerint a standard módosítás a tagállamban a tagállami döntés közzétételének időpontjától alkalmazandó, míg uniós szinten a fent leírt uniós közzététel időpontjától.

B. A termékleírás módosítás előkészítése

A termékleírás módosítási kérelmet meg kell tárgyalni a megfelelő hegyközségi fórumon. Az uniós módosítás esetén a módosítást az összes érintett hegyközség közgyűlésén ismertetni kell, valamint a módosítás elfogadásáról a közgyűlésnek szavaznia is kell.

A közgyűlésről, vagy kisebb módosítás esetén a hegyközségi szervezet megfelelő fórumának egyeztetéséről készített jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a módosítási kérelemben szereplő összes pontot, annak rövid tartalmi ismertetésével, a szavazás eredményét, valamint kisebbségi vélemény esetén annak tartalmát. A BET ennek hiányában a módosítási kérelem elutasítását fogja javasolni.

Amennyiben a módosítási kérelem termőhely bővítésére, új fajta felvételére, vagy új borászati termék kategóriára vonatkozó javaslatot is tartalmaz, abban az esetben az alább bemutatott eljárást is le kell folytatni, valamint a módosítás jogosságát alátámasztó dokumentumokat is be kell csatolni.

C. Változás a helyben palackozás előírásával kapcsolatban

A 2019/33/EU bizottsági rendelet 4. cikke alapján a palackozás körülhatárolt földrajzi területen belül vagy annak közvetlen közelében lévő területen is előírható a termékleírásban. Ilyen esetben a termékleírásban meg kell indokolni, hogy – az uniós jogot, különösen pedig az áruk szabad mozgására és a szolgáltatások szabad nyújtására vonatkozó jogszabályokat is figyelembe véve – miért szükséges e konkrét esetben előírni, hogy a minőség megőrzése, az

eredet garantálása vagy az ellenőrzés biztosítása érdekében a palackozásra is a meghatározott földrajzi területen kerüljön sor.

II. A szakmai bírálatához szükséges követelmények

A. Hatástanulmány

A termékleírás-módosítás szakmai bírálatának célja, hogy a Bor Eredetvédelmi Tanács – a részére megszabott, jogszabályban rögzített feladata alapján – szakmai véleményt alakíthasson ki.

A szakmai vélemény kialakításához szükséges az alábbiakat részletesen bemutató hatástanulmány elkészítése:

- a módosítások indítéka és célja,
- a módosítások kívánt, elvárt piaci és gazdasági hatásai (különösen a szőlő és a bor árára kifejtett hatások elemzése),
- a módosítások szerepe a
- a módosításokkal kapcsolatos kockázatok bemutatása és kezelése.

További elvárás a hatástanulmánnyal szemben, hogy:

- fejezze ki a hatástanulmány a módosítások átgondoltságát
- térjen ki milyen hozzáadott értéket adna a módosítás a termékleírásban szereplő borászati termékeknek
- hogyan javítja az érintett borászati termékek tipikusságát és egyediségét.

Ennek formáját és tartalmát a tájékoztató 1. számú melléklete tartalmazza.

B. A módosítások indoklása

1. Kapcsolat

A termék és a termőhely közötti kapcsolat vizsgálatának (az új területek vonatkozásában) az oltalom alatt álló eredetmegjelölések esetében kellően részletesnek kell lennie. Ennek megfelelően a termékleírásban említett összes elemre ki kell terjednie, mivel ennél az eredetvédelmi kategóriánál feltételez az EU-jog a termék és a termőhely között szoros kapcsolatot. A szakmai bírálat elvégzéséhez az szükséges, hogy az érintett termékleírásban rögzített feltételek, analitikai és érzékszervi jellemzők, valamint a termék és a termőhely kapcsolata igazolható-e az új területről származó borászati termékek esetében is.

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzések esetén a termék és a termőhely közötti kapcsolatot az új területre vonatkozóan azon elemen keresztül szükséges vizsgálni, amelyre az adott termékleírás a kapcsolatot alapozza.

1. Termőterület bővítése

A termőhely bővítésére tett módosítási javaslat vonatkozásában kérjük a módosítást benyújtót, hogy a bővítés indoklásához az alábbi információkat adja meg:

- A bővítésre javasolt területen borszőlő termőhelyi kataszterbe sorolt terület nagyságára vonatkozó adatok.
- Termőhely bemutatása és jellemzése az adott termékleírásban rögzített szempontok figyelembe vételével.

- A termékleírásban lehatárolt és az új terület közötti földrajzi kapcsolat igazolása. Ezt térképi adatokkal szükséges igazolni.
- Az új területről származó borászati termékek érzékszervi bírálati eredménye és annak értékelése, hogy a termékleírásban rögzített feltételeket ezek a borászati termékek is teljesítik.

Az érzékszervi bírálat lebonyolításával kapcsolatban támasztott szakmai követelmények:

1. Az érzékszervi bírálatot egy legalább ötfős bírálóbizottság végzi.
2. A bírálóbizottság tagjainak legalább fele (pl. ötfős bizottság esetén legalább három fő) az illetékes helyi borbíráló bizottság (HBB) tagja. HBB hiányában azok tagjait a NÉBIH szakértői – mint az adott földrajzi árujelzővel rendelkező borászati termékek érzékszervi bírálatát végző szakértők – helyettesítik.
3. A bírálóbizottságban helyet kell kapnia az Országos Borszakértő Bizottság (OBB) legalább két tagjának.
4. Az érzékszervi követelményeknek való megfelelés megállapításáról a tagok legalább kétharmadának támogató szavazatával kell dönteni (pl. ötfős bizottság esetén ez legalább négy főt jelent).
5. Az érzékszervi bírálat lefolytatásához szükséges tárgyi feltételeket a 127/2009 FVM rendelet 33. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell biztosítani.
6. Az érzékszervi követelményeknek való megfelelés megállapításához összehasonlítás céljából – az új területről származó borászati termékek termékkategóriájának és bortípusának megfelelően – termékkategóriánként és bortípusonként legalább három, az adott termőhelyről származó borászati terméket is be kell vonni. E termékeket az illetékes HBB titkára, ennek hiányában pedig a NÉBIH nevezi meg.
7. Az érzékszervi bírálatról szóló jegyzőkönyvet a részt vevőknek aláírásukkal kell hitelesíteniük.
8. A jegyzőkönyvet mellékelni kell a termékleírás módosítása iránt az AM-hez benyújtott kérelemhez.

2. Új szőlőfajták

Az új szőlőfajták felvétele esetén a módosítás indoklásában részletezni kell, hogy az új szőlőfajta a termékleírásban bemutatott analitikai és érzékszervi jellemzőkkel rendelkezik, ezért teljesíti a termékleírásban a termék és a termőhely közötti kapcsolatra vonatkozó kritériumokat.

A módosítási kérelemhez mellékelni kell annak igazolását, hogy az adott szőlőfajtából hány hektár szőlő van eltelepítve a borvidéken, valamint annak igazolását (származási bizonyítvány másolata), hogy a szüretelt termést borászati termék előállítására használták fel.

Mellékelni kell továbbá a helyi borbíráló bizottság, ennek hiányában a borászati hatóság jegyzőkönyvét arról, hogy a szőlőfajta felhasználásából készített borászati termék a termékleírásban rögzített érzékszervi jellemzőkkel rendelkezik. A jegyzőkönyvben szükséges

azt is rögzíteni, hogy a szőlőfajta önállóan vagy csak más szőlőfajták borának házasításával együtt teljesíti az érzékszervi követelményeket.

3. Új borászati kategória felvétele

Új borászati kategória felvétele esetén az indoklásban be kell mutatni, hogy milyen hagyományokra, borászati kapacitásra alapozzák a kategória bevezetését. Milyen előzmények biztosítják az új kategória bevezetését, mik a tapasztalatok az adott termékkel a régióban.

4. A palackozás helyének korlátozása

A 2019/33/EU bizottsági rendelet 4. cikkében előírtak alapján meg kell indokolni, hogy miért szükséges előírni a helyben palackozást. Ezek az indokok lehetnek a minőség megőrzése, az eredet garantálása vagy az ellenőrzés biztosítása. Az indoklásnak kellően részletesnek és tudományosan igazoltnak kell lennie.

C. A módosításhoz alkalmazandó dokumentumok

A 178/2009. (IX. 4.) Korm. rendelet 14. §-a a módosítási eljárást minden esetben az oltalom iránti kérelmek esetében alkalmazandó eljárásra vezeti vissza. Ebből következően a módosítási kérelmet a módosított termékleírással együtt az agrárminiszterhez kell benyújtani, de az Agrárminisztérium Borászati és Kertészeti Főosztálya részére kell címezni (Agrárminisztérium, Borászati és Kertészeti Főosztály, 1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 9.). A kérelem benyújtására vonatkozó szabályok alkalmazása esetén nincs különbség aközött, hogy a módosítás érinti-e az összefoglaló dokumentumot, vagy sem. Viszont a módosítás során egyértelműen szükséges jelölni, hogy a módosítás standard, vagy uniós módosításnak minősül el. **Megfelelő, kellően alapos, a módosítás célját és alapját bemutató indoklás szükséges minden módosítási elem esetében!** A módosítási kérelemben, az egyes módosítandó pontok esetében szükséges annak indoklása, hogy a módosítást a benyújtó miért kezdeményezi, a módosítási javaslat és a termékleírás többi része egymással milyen összhangban van, a módosítás hogyan járul hozzá a termék és a termőhely közötti kapcsolathoz.

A vonatkozó szabályozás csak a kérelem tartalmi elemeit határozza meg, annak formáját nem. A termékleírás módosítására vonatkozó eljárás gördülékeny szervezése érdekében a BET titkársága a módosítás kérelem formájára vonatkozóan sablont dolgozott ki, amely tartalmazza az összes előírt tartalmi követelmény teljesítéséhez szükséges elemet. A termékleírás módosítás előkészítése során javasoljuk ennek a dokumentumnak az alkalmazását (2. számú melléklet).

A módosítási kérelem elválaszthatatlan része a módosított termékleírás. A módosított termékleírásban a módosításoknak korrektúrával kell szerepelniük.

A módosítás előkészítése során kérjük a benyújtókat, hogy benyújtást megelőzően vegyék fel a kapcsolatot a BET titkárságával, az AM Borászati és Kertészeti Főosztályával (elektronikus úton a bet@am.gov.hu címen, vagy telefonon Sztanev Bertalannal a +36 1 795-5475-ös telefonszámon), annak érdekében, hogy a módosítás előkészítéséhez a legutolsó változatú termékleírást biztosítani tudjuk. A megadott elérhetőségeken a Titkárság a felmerült kérdésekre is választ tud adni.

A benyújtás módja és a benyújtás során alkalmazandó határidők

Amennyiben kimondott cél, hogy a tervezett módosítás már a következő borpiaci év első napjától alkalmazható legyen (vagyis az idei évjáratra már az új szabályok vonatkozzanak), abban az esetben az alábbi időpontok betartására kell ügyelni.

A benyújtó a kérelmet, a módosított termékleírást az összes szükséges melléklettel, legkésőbb március 31-ig nyújtsa be írásban. A hegyközségi jegyzőkönyvek pótlására június 3-ig van lehetőség. Ezek nem jogszabályban foglalt határidők, de a korábbi évek tapasztalata alapján az AM nem tudja garantálni az itt foglalt időpontokon túl érkező kérelmek nemzeti szintű elfogadását és hatályba lépését az idei szünet előtt.

A termékleírás módosítások benyújtástól annak nemzeti jóváhagyásáig tartalmuk alapján eltérő időigénnyel rendelkeznek. Az eljárást jelentősen megkönnyíti, ha a benyújtó a módosítási kérelem hivatalos benyújtása előtt felveszi a kapcsolatot a Titkársággal, a javasolt kérelem formátumot alkalmazza, valamint a termékleírás legutolsó változatában tünteti fel korrektúrával a kérelemben részletezett módosításokat. A BET titkársága kész a benyújtás előtt is áttekinteni a dokumentumokat, hogy azok megfelelnek-e a jogszabályban foglaltaknak, illetve ezen módszertanban foglaltaknak.

D. A termékleírás módosítására vonatkozó eljárás menete

A benyújtott módosítási kérelmet a Borászati és Kertészeti Főosztály áttekinti, és szükség esetén hiánypótlásra szólítja fel a benyújtót.

Amennyiben a módosítás alkalmas arra, hogy a BET érdemben tárgyalni tudja, a Borászati és Kertészeti Főosztály értesíti a BET elnökét a módosítás megtárgyalásának szükségességéről.

A Borászati és Kertészeti Főosztály a kérelem jogszabályoknak való megfelelőségét, illetve a jelen módszertan alapján meghatározott dokumentumok hiánytalan meglétét, azok tartalmát vizsgálja.

A BET a kérelemben foglaltakat értékeli szakmai szempontból. A BET a Borászati és Kertészeti Főosztálytól függetlenül további hiánypótlást írhat elő, amelyről a BET titkársági feladatit ellátó Borászati és Kertészeti Főosztály értesíti a benyújtót.

Nemzeti kifogásolási eljárásra csak olyan kérelmet lehet megküldeni, amellyel kapcsolatban az Borászati és Kertészeti Főosztály, valamint a BET hiánypótlási kéréseit maradéktalanul teljesítették.

A nemzeti kifogásolási eljárás időtartama két hónap. A kérelem, valamint a módosításokat tartalmazó termékleírás az Agrárminisztérium hivatalos értesítőjében és a boraszat.kormany.hu oldalon jelenik meg.

Amennyiben a kérelemre vonatkozóan kifogás érkezik, abban az esetben Borászati és Kertészeti Főosztály a benyújtót nyilatkozattételre szólítja fel a kifogással kapcsolatban. A benyújtó nyilatkozhat arról, hogy a kifogást elfogadja, és ennek alapján a kérelmet módosítja, vagy a kifogást elutasítja.

A benyújtott kifogást, valamint a benyújtó nyilatkozatát a kifogásra vonatkozóan a BET tárgyalja meg. A benyújtó nyilatkozatának megalapozottságáról a BET dönt, amelynek alapján vagy javasolja a nyilatkozat elfogadását, vagy annak elutasítását.